

Az Európai Unió
Tanácsa

Brüsszel, 2023. november 3.
(OR. en)

14966/23

AGRI 675
FOOD 81
SAN 630

FEDŐLAP

Küldi:	az Európai Bizottság főtitkára részéről Martine DEPREZ igazgató
Címzett:	Thérèse BLANCHET, az Európai Unió Tanácsának főtitkára
Biz. dok. sz.:	COM(2023) 676 final
Tárgy:	A BIZOTTSÁG JELENTÉSE AZ EURÓPAI PARLAMENTNEK ÉS A TANÁCSNAK a 2020-2021. évre vonatkozóan az ionizáló sugárzással kezelt élelmiszerekről és élelmiszer-összetevőkről

Mellékelten továbbítjuk a delegációknak a következő dokumentumot: COM(2023) 676 final.

Melléklet: COM(2023) 676 final

Brüsszel, 2023.10.27.
COM(2023) 676 final

A BIZOTTSÁG JELENTÉSE AZ EURÓPAI PARLAMENTNEK ÉS A TANÁCSNAK

**a 2020-2021. évre vonatkozóan az ionizáló sugárzással kezelt élelmiszerekről és
élelmiszer-összetevőkről**

Tartalomjegyzék

ÖSSZEFOGLALÓ	2
1. HÁTTÉR-INFORMÁCIÓK	2
2. BESUGÁRZÁST VÉGZŐ ENGEDÉLYEZETT LÉTESÍTMÉNYEK.....	3
3. A BESUGÁRZÁST VÉGZŐ LÉTESÍTMÉNYEK BEN 2020 ÉS 2021 FOLYAMÁN VÉGZETT VIZSGÁLATOK EREDMÉNYEI.....	4
4. A TERMÉKÉRTÉKESÍTÉSI FÁZISBAN VÉGZETT VIZSGÁLATOK EREDMÉNYEI	5

ÖSSZEFOGLALÓ

Az ionizáló sugárzással kezelt élelmiszerekre és élelmiszer-összetevőkre vonatkozó tagállami jogszabályok közelítéséről szóló, 1999. február 22-i 1999/2/EK európai parlamenti és tanácsi irányelv¹ 7. cikkének (3) bekezdése értelmében a tagállamok minden évben eljuttatják a Bizottsághoz:

- az ionizáló besugárzást végző létesítményekben elvégzett vizsgálatok eredményeit, az ionizáló sugárzással kezelt termékek kategóriáját és mennyiségét, valamint az alkalmazott dózisokat, valamint
- a termék értékesítési fázisában elvégzett vizsgálatok eredményeit.

Az irányelv 7. cikkének (4) bekezdése előírja, hogy a Bizottságnak az Európai Unió Hivatalos Lapjában jelentést kell közzétennie a nemzeti ellenőrző hatóságok által évente szolgáltatott információkról.

E jelentés a 2020. január 1. és 2021. december 31. közötti időszakra terjed ki. Azon információk alapján állították össze, amelyeket a tagállamok és Észak-Írország megküldött az Európai Bizottságnak. Az EFTA-országok 2020-ban és 2021-ben nem nyújtottak be adatokat.

Időszak: 2020. január 1. – 2021. december 31.

Érintett országok: a 27 uniós tagállam és Észak-Írország

Besugárzást végző létesítmények:

- Létesítményekkel rendelkező országok száma: 13 tagállam és Norvégia
- Engedélyezett létesítmények száma: 22
- Bezárt létesítmények száma: 0
- Besugárzást végző országok száma: 10 tagállam

Kezelési adatok:

- Kezelt termékek mennyisége: 5029,1 tonna (–35,8 % 2018–2019-hez képest)
- Főbb kezelt áruk: „Békacomb” (76,4 %), „Baromfi” (11,9 %) és „Szárított aromás növények, fűszerek és növényi ízesítők” (11,6 %)
- Főbb besugárzási területek: Belgium (83 %)

Értékesítési fázisban elvégzett vizsgálatok:

- Vizsgált minták száma: 7667
- A nem megfelelő minták száma: 66 (0,9 %)
- Főbb vizsgált áruk: „Fűszernövények és fűszerek” (43,84 %) és „Gabonafélék, vetőmagok, zöldségek, gyümölcsök és az ezekből készült termékek” (25,98 %)

1. HÁTTÉR-INFORMÁCIÓK

Az élelmiszer-besugárzás az élelmiszereknek a sugárzó energia bizonyos, ionizáló sugárzásnak nevezett típusa által történő kezelése. A sugárzó energia különböző

---

¹ Az Európai Parlament és a Tanács 1999/2/EK irányelve (1999. február 22.) az ionizáló sugárzással kezelt élelmiszerekre és élelmiszer-összetevőkre vonatkozó tagállami jogszabályok közelítéséről (HL L 066, 1999.3.13, 16. o.).

hullámhosszúságú és határfokú, és nincs többé jelen az energiaforrás eltávolítása után. A besugárzást egészségügyi és növényegészségügyi célokra használják olyan patogén baktériumok (például Salmonella, Campylobacter és E. coli) elpusztítása érdekében, amelyek ételmérgezést okozhatnak, valamint a növényeket vagy növényi termékeket károsító szervezetek – például rovarok és egyéb károsítók – elpusztítása céljából. Használják továbbá arra, hogy késleltessék a gyümölcserést, megakadályozzák a zöldségfélék (például a vöröshagyma és a burgonya) csírázását, és végső soron meghosszabbítsák az élelmiszerek eltarthatóságát. Az élelmiszerek besugárzása nem helyettesítheti a megfelelő élelmiszer-kezelést. A besugárzott élelmiszerek továbbra is megfelelő hűtést igényelnek, és a fogyasztást megelőzően szükség esetén meg kell főzni őket.

Az élelmiszerek besugárzására vonatkozó uniós szabályozási keretet („élelmiszer-besugárzásra vonatkozó irányelvek”) a következő jogszabályok alkotják:

– Az Európai Parlament és a Tanács 1999/2/EK irányelve (keretirányelv) (1999. február 22.) az ionizáló sugárzással kezelt élelmiszerekre és élelmiszer-összetevőkre vonatkozó tagállami jogszabályok közelítéséről. Az irányelv rendelkezéseket állapít meg az ionizáló sugárzással kezelt élelmiszerek és élelmiszer-összetevők előállítása, forgalmazása és behozatala tekintetében.

– Az Európai Parlament és a Tanács 1999/3/EK irányelve² (végrehajtási irányelv) (1999. február 22.) az ionizáló sugárzással kezelt élelmiszerek és élelmiszer-összetevők közösségi listájának megállapításáról. Ez a lista jelenleg csak egy élelmiszer-kategóriát tartalmaz: szárított aromás növények, fűszerek és növényi ízesítők. Az ionizáló sugárzással kezelhető egyéb élelmiszerekre és élelmiszer-összetevőkre vonatkozó nemzeti engedélyek jegyzékét a Bizottság közzéteszi az Európai Unió Hivatalos Lapjában.

Az élelmiszerek és az élelmiszer-összetevők csak jóváhagyott besugárzó létesítményekben kezelhetők ionizáló sugárzással. Az Európai Unió területén található létesítményeknek a tagállamok illetékes hatóságai adják meg az engedélyt. Az 1999/2/EK irányelv 7. cikkének (3) bekezdése értelmében a tagállamok kötelesek eljuttatni a Bizottsághoz az általuk engedélyezett besugárzó létesítmények listáját.

Az 1999/2/EK irányelv 6. cikke értelmében valamennyi besugárzott élelmiszert, illetve valamely összetett élelmiszer összes besugárzott élelmiszer-összetevőjét „besugárzott” vagy „ionizáló sugárzással kezelt” feliratú címkével kell ellátni.

E címkézési követelmény helyes végrehajtásának ellenőrzése és az esetlegesen ionizáló sugárzással törvénytelenül kezelt élelmiszerek felderítése érdekében az Európai Szabványügyi Bizottság (CEN) számos analitikai módszert szabványosított.

2. BESUGÁRZÁST VÉGZŐ ENGEDÉLYEZETT LÉTESÍTMÉNYEK

A jelentéstételi időszak (2020. január 1-jétől 2021. december 31-ig) végén 22, besugárzást végző engedélyezett létesítmény működött az EU-ban; ezek 13 tagállamban találhatóak: Franciaország (5), Németország (4), Bulgária (1), Hollandia (2), Spanyolország (2), Belgium (1), Cseh Köztársaság (1), Horvátország (1), Észtország (1), Olaszország (1), Magyarország (1), Lengyelország (1) és Románia (1).

A besugárzást végző létesítményekkel rendelkező 13 tagállam közül három nem sugározott be élelmiszereket a 2020–2021-es időszakban: Bulgária, Olaszország és Románia.

---

² HL L 66., 1999.3.13., 24. o.

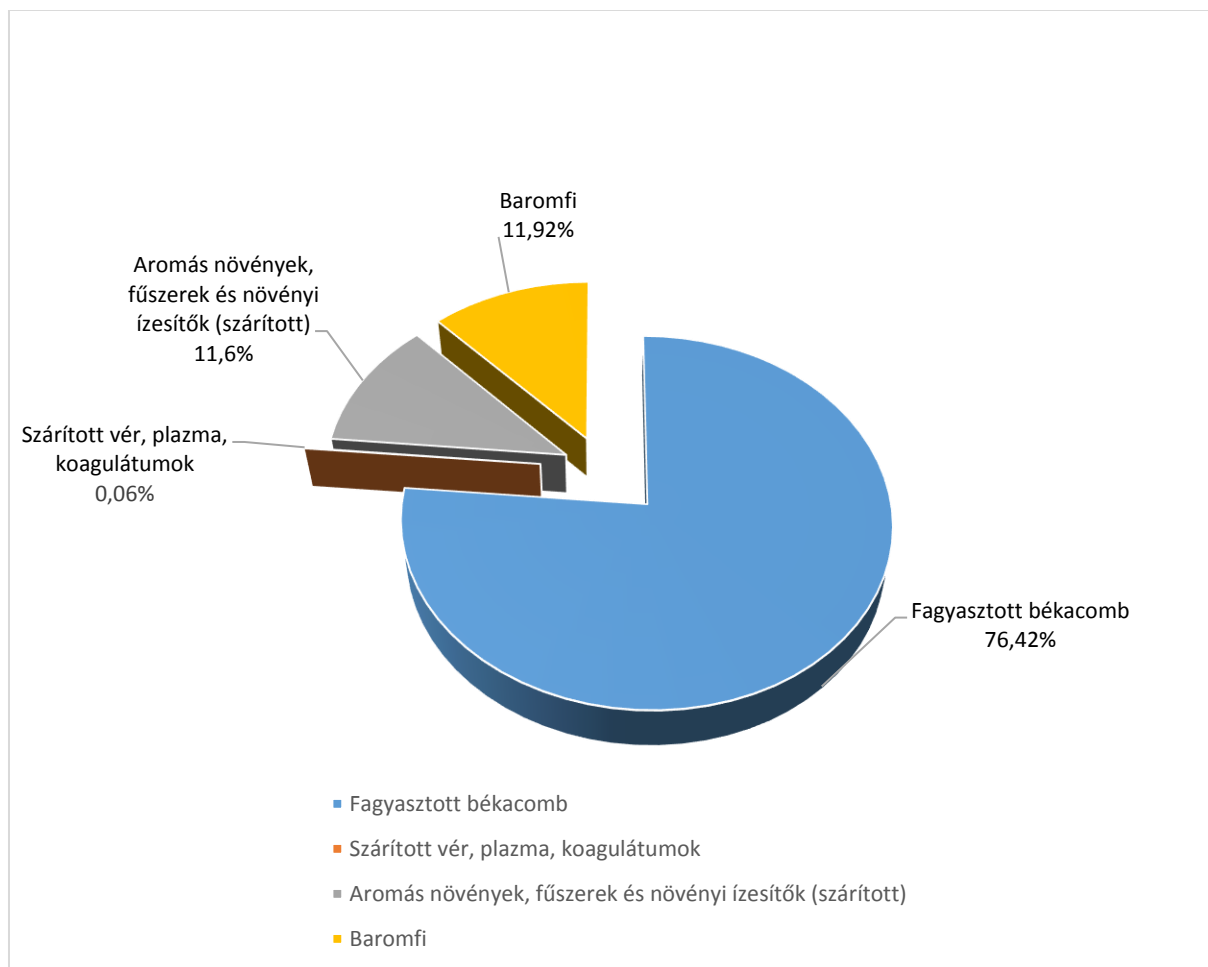
3. A BESUGÁRZÁST VÉGZŐ LÉTESÍTMÉNYEK BEN 2020 ÉS 2021 FOLYAMÁN VÉGZETT VIZSGÁLATOK EREDMÉNYEI

Az uniós tagállamokban 2020–2021 során összesen 5029,1 tonna mennyiségű élelmiszert kezeltek ionizáló sugárzással. A legtöbb kezelésre Belgiumban került sor, amely az EU-ban besugárzott élelmiszerek 83 %-ának kezelését végezte.

Az EU-ban a három leggyakrabban besugárzott termék a békacomb (76,42 %), a baromfi (11,92 %) és a szárított aromás növények, fűszerek és növényi ízesítők (11,6 %).

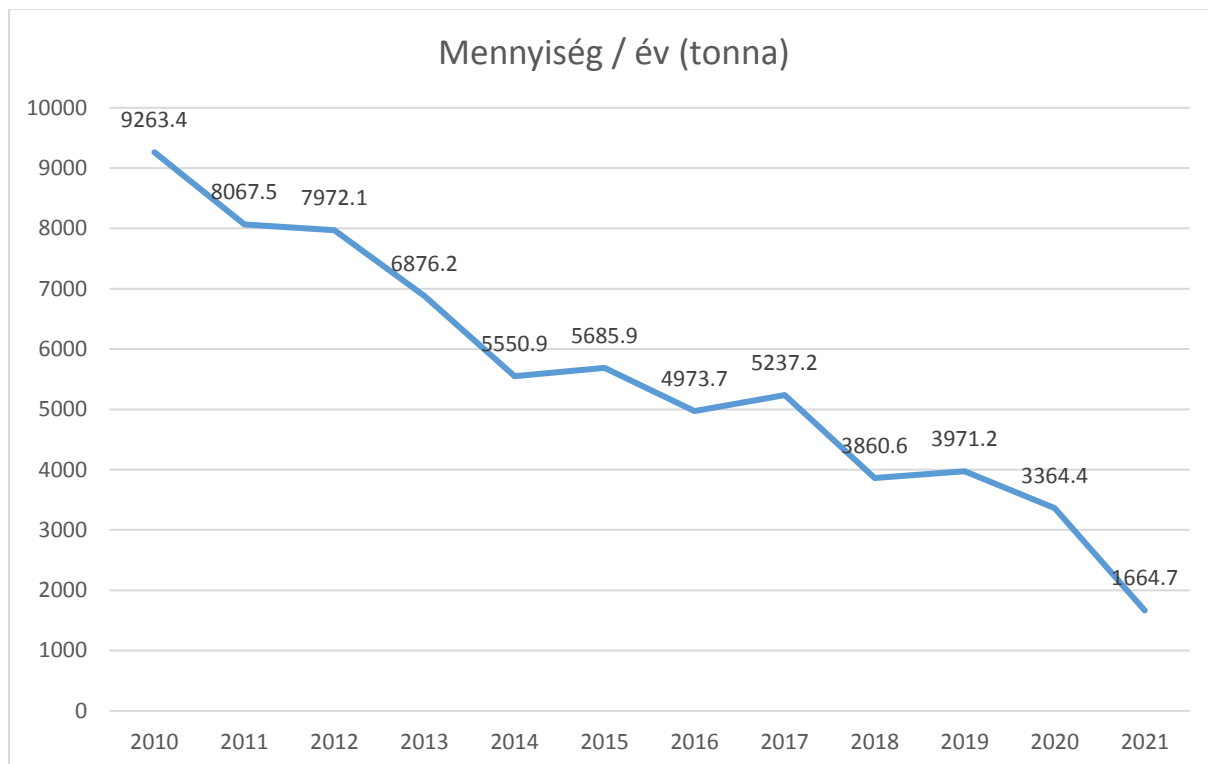
Az 1. ábra az EU tagállamaiban 2020-ban és 2021-ben jóváhagyott létesítményekben besugárzott termékek eloszlását mutatja.

1. ábra – A besugárzott élelmiszerek kategóriánkénti megoszlása az EU-ban 2020–2021-ben

Amint az a 2. ábrán látható, 2010 óta csökken az EU-ban az ionizáló sugárzással kezelt élelmiszerek tonnában kifejezett mennyisége.

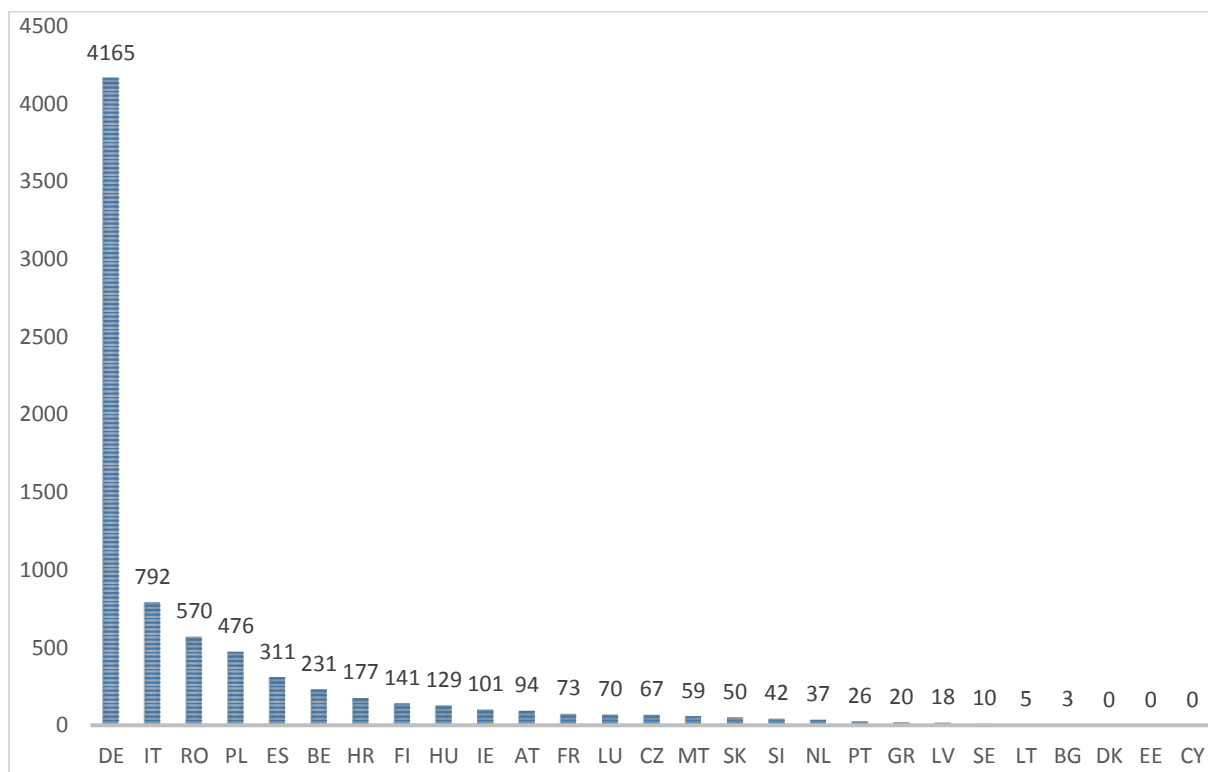
2. ábra – A besugárzást végző engedélyezett létesítményekben 2010 óta ionizáló sugárzással kezelt élelmiszerek mennyisége az Európai Unióban

4. A TERMÉKÉRTÉKESÍTÉSI FÁZISBAN VÉGZETT VIZSGÁLATOK EREDMÉNYEI

A 2020–2021-es időszakban 24 tagállam 7667 mintát vizsgált meg, ami átlagosan 21,8 %-kal kevesebb, mint 2018–2019-ben. Az egyes uniós tagállamokra vonatkozó adatok a II. mellékletben találhatóak, és a 3. ábrán vannak összegezve.

3. ábra – A termékértékesítési fázisban vizsgált minták megoszlása tagállamonként 2020–2021-ben

Három tagállam egyáltalán nem végzett analitikai vizsgálatokat 2020–2021-ben a termékértékesítési fázisban, vagy költségvetési megszorítások miatt (Dánia), vagy laboratóriumi kapacitás híján (Ciprus és Észtország).

Az összesen 7667 mintából 66 nem felelt meg az előírásoknak (0,9 %), 80 minta (1 %) eredménye pedig nem volt egyértelmű. A megállapított meg nem felelés tárgya elsősorban a helytelen címkézés és a tiltott besugárzás volt. A nem megfelelések százalékos aránya (0,9 %) némileg alacsonyabb volt, mint az előző, 2018–2019-es jelentési időszakban (1 %).

A termékértékesítési fázisban – amint azt a 4. ábra szemlélteti – a főbb elemzett élelmiszereket a „fűszernövények és fűszerek” (43,84 %) jelentették, melyeket a „gabonafélék, vetőmagok, zöldségek, gyümölcsök és az ezekből készült termékek” (25,98 %) követték.

4. ábra – A termékértékesítési fázisban elemzett élelmiszer-kategóriák az Európai Unió területén 2020–2021-ben

